

Laidiens: **14.05.1999., Nr. 155/158**

Ministru kabineta noteikumi Nr.166

Rīgā 1999.gada 11.maijā (prot. Nr.25 1.§)

Noteikumi par gabalkravu izvietojumu un nostiprināšanu autopārvadājumos

Izdoti saskaņā ar Autopārvadājumu likuma 12.panta trešo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka ar autotransportlīdzekli pārvadājamās gabalkravas (turpmāk — krava) izvietojumu autotransportlīdzekļa kravas telpā (turpmāk — kravas telpa) un prasības kravas nostiprināšanai.
2. Šie noteikumi attiecas uz pārvadātājiem, nosūtītājiem un citām personām, kas nodarbojas ar kravu pārvadājumiem. Šo noteikumu prasības piemēro arī, izvietojot un nostiprinot šajos noteikumos neaprakstītas līdzīgas kravas.
3. Kravas telpas konstrukcijai un stiprībai jāatbilst pārvadājamai kravai — tās kopējai masai, masas sadalījumam un kravas nostiprināšanas prasībām. Kravas telpai jāiztur kravas slodzes dažādos ekspluatācijas apstākļos.

2. Kravas izvietošana autotransportlīdzeklī

4. Kravu izvieto kravas telpā, ievērojot šādas prasības:

- 4.1. kravu izvieto pēc iespējas vienmērīgi pa visu kravas telpas grīdas laukumu;
- 4.2. kravu novieto pēc iespējas zemāk. Kravas smaguma centram jāatrodas iespējami tuvāk kravas telpas ass līnijai;
- 4.3. kravu atbalsta pret kravas telpas priekšējo bortu vai kabīnes aizsargkonstrukciju, kā arī pret kravas telpas sānu bortiem;
- 4.4. kravas priekšmetus, kuriem ir asi gali, novieto ar aso galu uz aizmuguri;
- 4.5. ņem vērā pieļaujamo autotransportlīdzekļa asu noslodzi.

3. Kravas nostiprināšana

5. Kravu nostiprina tā, lai autotransportlīdzekļa kustības laikā tā nevarētu izkustēties šādu spēku iedarbībā (1.pielikuma 1.att.):

5.1. kustības virzienā vērsts inerces spēks, kas lieluma ziņā ir vienāds ar kravas svaru;

5.2. uz sāniem un atpakaļ vērsts inerces spēks, kas lieluma ziņā ir vienāds ar pusi no kravas svara.

6. Nostiprinot kravu, ņem vērā tās bremzēšanos berzes spēku iedarbībā. Šo noteikumu 2.pielikumā norādīti dažādu materiālu pāru berzes koeficienti, kurus izmanto kravas nostiprināšanas aprēķinā.

4. Kravas nostiprināšana apsienot

7. Nostiprināšanas saites, kas notur kravu pret pārvietošanos autotransportlīdzekļa garenvirzienā, izvietojamas abās kravas pusēs. Nostiprināšanas saišu nominālo stiprību (tā raksturo saites drošu spēju pretoties sagrūšanai un parasti norādīta uz saites kilogramos vai tonnās) summa ir:

7.1. ne mazāka par kravas svaru (saitēm, kas notur kravu autotransportlīdzekļa kustības virzienā);

7.2. ne mazāka par pusi no kravas svara (saitēm, kas notur kravu autotransportlīdzekļa kustībai pretējā virzienā un šķērsvirzienā).

8. Nostiprināšanas saišu nominālo stiprību summu atļauts samazināt, ja:

8.1. izmanto kravas atbalstu;

8.2. ņem vērā berzi starp kravu un kravas telpas grīdu;

8.3. to pieļauj kravas veids (1.pielikuma 2.att.).

9. Savilkšanas mehānismu un saites novieto tā, lai tās nepalielinātu autotransportlīdzekļa platumu.

10. Kravas nostiprināšanas saites un savilkšanas mehānismi regulāri jāpārbauda (atbilstoši izgatavotājrūpnīcas norādītajiem termiņiem). Bojātas vai izdilušas saites un savilkšanas mehānismus aizliegts lietot.

11. Saišu piestiprināšanas vietām jāiztur kravas radītās slodzes.

12. Saites, kas notur kravu pret pārvietošanos garenvirzienā, novieto pēc iespējas horizontāli, bez īpašas nepieciešamības nepārsniedzot 60 grādu leņķi attiecībā pret kravas telpas grīdu (1.pielikuma 3.att.).

5. Dažādu kravu izvietošana un nostiprināšana

5.1. Kokmateriālu un baļķu nostiprināšana

13. Kokmateriāli vai to paketes autotransportlīdzeklī jāizvieto tā, lai malējie kokmateriāli vai pakete balstītos vismaz pret diviem balstiem katrā autotransportlīdzekļa pusē. Paketes augšējā vidējā daļa drīkst būt izvirzīta ne vairāk kā 1/4 diametra virs balstiem (1.pielikuma 4.att.; attēlā parādītās ķēdes, kas savieno kravas telpas pretējās pusēs novietotos balstus, nevar aizstāt pašus balstus).

14. Kokmateriāli vai to paketes jānostiprina pie kravas telpas konstrukcijas vai pie autotransportlīdzekļa nesošajiem elementiem.

15. Nostiprināšanai var izmantot saites, troses vai ķēdes. Nostiprināšanas ierīces nominālajai stiprībai jābūt ne mazākai par 2000 kilogramiem.

16. Nepieciešamo nostiprinājumu skaits ir atkarīgs no pārvadājamo kokmateriālu garuma un balstu izvietojuma (1.pielikuma 5.att.):

16.1. ja kokmateriāli ir īsāki par 3 m, jābūt vismaz vienam starpbalstu nostiprinājumam;

16.2. ja kokmateriāli ir garāki par 3 m, jābūt vismaz diviem starpbalstu nostiprinājumiem.

17. Baļķus autotransportlīdzeklī novieto tā, lai malējie baļķi no katras puses balstītos vismaz pret diviem balstiem.

18. Baļķus sastiprina paketē un ar atbilstošas stiprības saitēm vismaz divās vietās nostiprina pie kravas nostiprināšanas vietām vai autotransportlīdzekļa nesošajiem elementiem (1.pielikuma 6.att.).

5.2. Zāģmateriālu izvietošana un nostiprināšana

19. Zāģmateriālus vai to paketes autotransportlīdzeklī izvieto tāpat kā kokmateriālus vai to paketes. Ja autotransportlīdzeklim nav priekšējā atbalsta, zāģmateriālu vai to pakešu pārvietošanos uz priekšu ierobežo ar nostiprināšanas ierīcēm (1.pielikuma 7.att.).

20. Ja autotransportlīdzeklim ir kravas telpa ar bortiem, zāģmateriālus nostiprina šādi (1.pielikuma 8.att.):

20.1. ja zāģmateriālu paketes augstums ir mazāks par kravas telpas bortu augstumu, apakšējās paketes nenostiprina;

20.2. paketes, kas atrodas augstāk par kravas telpas bortu līmeni, divās vietās nostiprina ar šķērsām novietotiem nostiprinājumiem;

20.3. ja augšējām paketēm nav priekšējā atbalsta, tās nostiprina ar slīpi novietotiem nostiprinājumiem;

20.4. zāģmateriālu paketes novieto ar līdzeno galu uz priekšu.

21. Zāģmateriālus atļauts pārvadāt autotransportlīdzekļos ar platformas tipa kravas telpu, ja zāģmateriālu paketes forma un blīvums pārvadāšanas laikā nevar mainīties.

22. Ja autotransportlīdzeklim ir platformas tipa kravas telpa, zāģmateriālus nostiprina šādi (1.pielikuma 9.att.):

22.1. katru zāģmateriālu kravu nostiprina ar diviem šķērsām novietotiem nostiprinājumiem, kuru nominālā stiprība nav mazāka par 2000 kilogramiem;

22.2. ja autotransportlīdzeklim nav atbilstošas stiprības kabīnes aizsargkonstrukcijas, kravu papildus nostiprina ar slīpi novietotu nostiprinājumu, kura nominālā stiprība nav mazāka par 2000 kilogramiem.

23. Ēvelētus zāģmateriālus un to paketes papildus nodrošina pret slidēšanu, lietojot saites.

5.3. Malkas izvietošana un nostiprināšana

24. Malku autotransportlīdzeklī novieto šādi:

24.1. katra malkas grēda priekšpusē balstās pret kravas telpas priekšējo bortu vai diviem speciāliem balstiem;

24.2. katra malkas grēda aizmugurē balstās vismaz pret diviem balstiem vai speciālām palīgkonstrukcijām. Attālums starp balstiem ir vismaz 50 cm (1.pielikuma 10.att.).

25. Malkas grēdas visā garumā nostiprina ar saitēm. Saites nominālajai stiprībai ir jābūt ne mazākai par 2000 kilogramiem.

26. Grēdā nesakrautu malku pārsedz ar sietu vai pārsegu. Siets vai pārsegs nosedz kravu no visām pusēm ar pārlaidumu, kas nav mazāks par 50 cm no kravas augšas (1.pielikuma 11.att.).

5.4. Kravas paliktņu, ruļļu un citu kravu izvietošana un nostiprināšana

27. Kravas paliktņus, ruļļus un citas kravas telpā izvieto blīvi. Ja kravas telpa ir slēgta vai tai ir atbilstošas stiprības borti, kravas papildu nostiprināšana nav nepieciešama (1.pielikuma 12.att.).

28. Kravas paliktņus, ruļļus un citas kravas atbalsta pret kravas telpas priekšējo bortu. Ja kravas telpai nav priekšējā borta, kravu izvieto tā, lai to var nostiprināt ar nostiprināšanas ierīcēm (1.pielikuma 13.att.).

29. Augšējās kārtas pirmo un pēdējo rulli nostiprina pie kravas telpas kravas nostiprināšanas vietām. Apakšējās kārtas pēdējo rulli atbalsta pret atbilstoša lieluma speciālu paliktņi (1.pielikuma 14.att.).

30. Ruļļus var nostiprināt, ja apakšējo rindu iespīlē no sāniem. Visus augšējos ruļļus nostiprina pie kravas telpas kravas nostiprināšanas vietām (1.pielikuma 15.att.).

31. Pret kravas telpas priekšējo bortu neatbalstītu ruļļu pārvietošanos ierobežo ar atbilstoša izmēra speciāliem paliktņiem un minētos ruļļus nostiprina ar saitēm. Ar saitēm nostiprina katru rulli atsevišķi vai visus ruļļus kopā virzienā no priekšas uz aizmuguri (1.pielikuma 16.att.).

32. Ruļļus var nostiprināt ar saitēm un paliktņiem vai tikai ar saitēm. Ja ruļļus nostiprina tikai ar saitēm, katru rulli nostiprina ar divām saitēm.

33. Ruļļus šķērsvirzienā var nostiprināt ar saitēm. Saites stiprinājumu pie ruļļa izvieto pēc iespējas augstāk (1.pielikuma 16.att.).

34. Ruļļa ripošanu ierobežojošā nostiprinājuma stiprībai jāatbilst ruļļa svaram.

35. Stāvus novietotu ruļļu pirmo rindu atbalsta pret kravas telpas priekšējo bortu, pārējās — pret kravas telpas sānu un pakaļējo bortu. Ruļļus sasaista paketē (1.pielikuma 17.att.).

36. Ja ruļļu augstums nepārsniedz kravas telpas bortu augstumu par $1/5$ ruļļu augstuma un bortu stiprība ir atbilstoša ruļļu svaram, tad ruļļu papildu nostiprināšana nav nepieciešama (1.pielikuma 17.att.).

37. Ja ruļļu augstums pārsniedz kravas telpas bortu augstumu vairāk par $1/5$ ruļļu augstuma, tad ruļļus papildus nostiprina, pārsedzot ar tīklu vai pārsegu.

38. Lielus ruļļus (diametrs lielāks par $L/2$) izvieto pamišus un atbalsta pret kravas telpas borti (1.pielikuma 18.att.).

5.5. Cauruļu nostiprināšana

39. Cauruļu pārvadāšanai izmanto autotransportlīdzekļus, kuru kravas telpa ir aprīkota ar borti vai kuriem ir platformas tipa kravas telpa ar sānu balstiem.

40. Caurules atbalsta pret kravas telpas priekšējo vai sānu bortu. Augšējai caurulei jābalstās pret kravas telpas bortu vismaz ar $1/5$ caurules rādiusa (1.pielikuma 19.att.).

41. Viegļu cauruļu pārvietošanos uz priekšu ierobežo, tās nostiprinot pie kravas telpas vismaz ar divām saitēm (1.pielikuma 19.att.).

42. Nostiprināšanai izmanto speciālas, cauruļu diametram atbilstoši profilētas koka starplikas (1.pielikuma 20.att.).

5.6. Pārvadājamo autotransportlīdzekļu un traktortehnikas nostiprināšana

43. Pārvadājamās autotransportlīdzekļus nostiprina, ievērojot šādas prasības:

43.1. pārvadājamiem autotransportlīdzekļiem jābūt ieslēgtai stāvbremzei un zemākajam pārnesei vai pārnesei jābūt ieslēgtam autotransportlīdzekļa stāvēšanai paredzētajā stāvoklī;

43.2. zem vienas pārvadājamā autotransportlīdzekļa ass riteņiem novieto paliktņus (1.pielikuma 21.att.);

43.3. vismaz vienu pārvadājamā autotransportlīdzekļa asi nostiprina ar saiti vai sānu balstu.

44. Balstus un paliktņus var aizvietot ar pārvadājamā autotransportlīdzekļa riteņu izmēram atbilstošiem padziļinājumiem kravas telpas grīdā (1.pielikuma 21.att.).

45. Pārvadājamā autotransportlīdzekļa ass jānostiprina, ja tā šasijas konstrukcija un riteņu sānu balsti nenodrošina pārvadājamo autotransportlīdzekli pret apgāšanos (1.pielikuma 22.att.).

46. Traktortehniku nostiprina, ievērojot šādas prasības:

46.1. pārvadājamai traktortehnikai jābūt ieslēgtai stāvbremzei un zemākajam pārnesei vai pārnesei jābūt ieslēgtam traktora stāvēšanai paredzētajā stāvoklī;

46.2. pārvadājamai traktortehnikai jābalstās pret kravas telpas priekšējo bortu vai kabīnes aizsargkonstrukciju;

46.3. zem pārvadājamās traktortehnikas smagākā tilta riteņiem novieto paliktņus. Ja traktortehnika balstās pret kravas telpas priekšējo bortu vai kabīnes aizsargkonstrukciju, paliktņus novieto tikai aiz riteņiem (1.pielikuma 23.att.);

46.4. pārvadājamo traktortehniku atbalsta ar sānu atbalstiem vai nostiprina ar saitēm.

47. Uz kravas platformas traktortehniku nostiprina, ievērojot šādas prasības:

47.1. nostiprina nelokāmo asi;

47.2. nostiprina smagāko tiltu (1.pielikuma 24.att.);

47.3. nostiprināšanas saites stiprina pie traktortehnikas nekustīgajām daļām;

47.4. vienlaikus pārvadājot divus vai vairāk traktorus, pirmo traktoru atbalsta pret kravas telpas priekšējo bortu, bet otro traktoru — pret pirmo traktoru. Otro traktoru nostiprina ar saitēm (1.pielikuma 25.att.). Ja kravas telpai nav sānu bortu vai balstu, vienādi nostiprina abus traktorus.